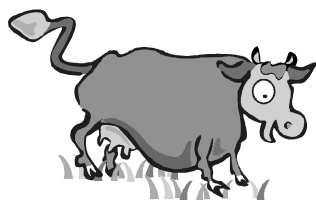

Inventering av ängar och betesmarker 2002-2004

Märta Ohlsson

Länsstyrelsen i Dalarna genomförde, liksom övriga länsstyrelser i landet, en inventering av ängar och betesmarker under åren 2002-2004. Syftet var att få en landsomfattande aktuell, heltäckande sammanställning av betesmarker och ängar med höga natur- och kulturvärden. Resultatet kan bland annat användas som underlag för uppföljning av delar av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Uppgifterna kommer också till nytta vid utformande av olika typer av program, för bevarandepaner för Natura 2000-områden och kommunernas fysiska planering m.m.

Urval av marker

Alla klass 1-3 marker i Ängs- och hagmarksinventeringen från slutet av 1980-talet har besökts, liksom alla marker med tilläggsersättning inom miljöstödet till betesmarker och ängar, alla fäboddar där Länsstyrelsen kände till att det finns djur eller bedrevs slätter samt andra marker som Länsstyrelsen fått tips om. Sammanlagt har ca 4 000 ha inventerats. 350 ha ängsmark och 2 000 ha betesmark har registrerats. Dessutom har 1 600 ha mark som var mer eller mindre igenväxta eller av andra skäl inte uppfyllde kraven för att komma med i inventeringen, men som efter en restaurering skulle kunna återfå sådana värden registrerats.

Detta har inventerarna tittat på:

Kulturmiljön och kulturhistoriska lämningar, flora, träd och buskar, fauna, vattenkvaliteter, markförhållanden och hävd samt vegetationstyp enligt Natura 2000

När det gäller kulturmiljön och kulturhistoriska lämningar har bland annat historisk typmiljö (by/ensamgård, fäbod, bruksmiljö, finngård etc.), odlingsrösen och stentippar, fossil åker, diken inom fossil åker, byggnader i eller direkt intill inventerade marker, hägnader, byggnadsgrunder, hässjor, fägator, vägar, vägbankar m.fl. registrerats. Inventerarna har noterat om det finns vattenvärden i form av bäckar, stränder, småvatten, myrmark eller fuktdrag i markerna. När det gäller träd och buskar har trädslag, krontäckning och träd av särskilt intresse t.ex. grova träd och hålträd noterats.

Flora

En viktig del av inventeringen är givetvis uppgifterna om floran i de inventerade markerna. Inventerarna har främst koncentrerat sig på kärlväxtfloran, men även noterat en del lava- och svampförekomster. Man har använt sig av krysslister med omkring 100 arter som är bra indikatorer på områdets hävdstatus och biologiska värde.

Den art som var mest frekvent noterad i de inventerade markerna i Dalarna är prästkrage *Leucanthemum vulgare* som iaktogs i 687 av de 1 105 inventerade markerna. Näst vanligast var ormröt *Bistorta vivipara* som noterats i 619 marker och ärenpris *Veronica officinalis* i 564 marker. Slåttergubbe *Arnica montana* är en hävdgynnad art som är betydligt ovanligare!. Den har en sydvästlig utbredning i landet och har tidigare förekommit på flera platser längs Västerdalälven. Nu noterades den bara i en enda av de inventerade markerna.

Kulturväxter i ängarna och betesmarkerna registrerades genom att inventerarna kryssade i förekomst av lök- och knölväxter, bärbuskar, fruktträd, humle, syren, spirea/liguster och övriga perenner, t.ex mästerrot, pion, och rabarber

Det är viktigt att komma ihåg att det bara har gjorts ett fältbesök av en inventerare i varje äng eller betesmark. Det gör att artlistorna för de enskilda markerna är långt ifrån kompletta. Det var heller inte syftet, utan meningen var att med bland annat floran som grund göra en bedömning av om marken hade sådana värden att den skulle tas med i inventeringen eller ej. Syftet med inventeringen var ju inte att få en fullständig kunskap om varje enskild mark, utan att få förteckning av var i länet det finns ängar och betesmarker med höga natur- och kulturvärden.

Jordbruksverket har sammanställt alla uppgifter från inventeringen i en riksomfattande databas som kommer att vara tillgänglig på Internet för kommuner och forskare och andra intresserade från början av sommaren. Länsstyrelsen i Dalarna har gett ut en broschyr som översiktligt sammanfattar resultatet av inventeringen i Dalarna. För information kontakta Märta Ohlsson tel 023-81130, marta.ohlson@w.lst.se eller Marie Brunsell tel 023-818 38, marie.brunsell@w.lst.se .

Bilder ur C-A. Lidman, Nordens Flora